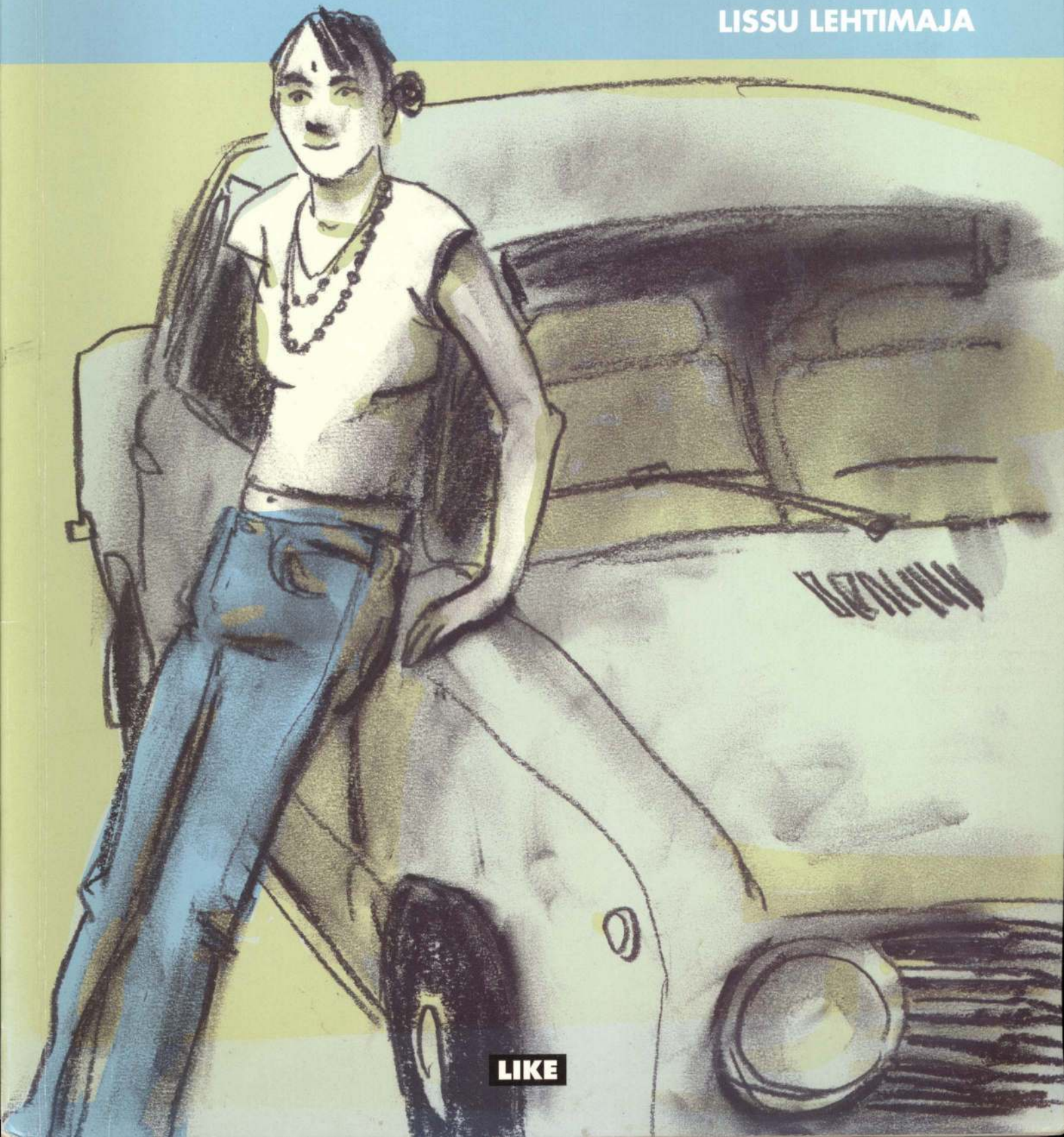

FREIREN KYYYDISSÄ

LISSU LEHTIMAJA

LIKE

FREIREN KYDYSSÄ

PYSTYKORVAKIRJA

© LISSU LEHTIMÄJÄ 2006

ISBN: 952-471-878-2

PAINO: GUMMERUS KIRJAPAINO OY
JYVÄSKYÄ 2006

SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT
HÄMEENTIE 48
00500 HELSINKI

WWW.RAUHANPUOLUSTAJAT.FI

LIKE

LIISANKATU 16
00170 HELSINKI

WWW.LIKE.FI

SARJAKUVA ON ALUNPERIN TEHTY TAIDEKASVATUKSEN SEMINAARITYÖKSI. TAIK /TKO

JA HEI, KIITOS KAIKILLE, JOIDEN KANSSA OLEN KÄYNYT AJATUKSIA HERÄTTÄVIÄ
KESKUSTELUJA KASVATUKSESTA, TAITEESTA, SARJAKUVISTA, POLITIIKASTA, KULTTUUR
MEDIASTA, TUTKIMUKSESTA, KÄÄNTÄMISESTÄ, LADOISTA SUN MUUSTA.

LISSU LEHTIMÄJÄ
FREIREN KYYDISSÄ

SISÄLLYS:

ENSIMMÄINEN LUKU, JOSSA ESITTELEN TUTKIMUKSEN
LÄHTÖKOHTIA JA TUTKIMUSKYSYMYKSEN.

1.1. ALUKSI.	7
1.2. TAIDETEOLLISESSA KORKEAKOULUSSA KEVÄÄLÄ 2003	9
1.3. HENRY A. GIROUX ESITÄYTYY TAMMINIEMEN PIHARAKENNUKSEN KEITTIÖSSÄ.	10
1.4. KAKSI KASVATTAJAA ILTATEELLÄ	14
1.5. FRANZ FANON.	17
1.6. KYSYMYKSIÄ TIELÄ	21

TOINEN LUKU, JOSSA ESITTELEN PAULO FREIREN, JA TÄMÄN
FILOSOFIAN PERUSAJATUKSET.

2.1. PAULO FREIRE 1921-1997.	22
2.2. RECIFE 2005	26

KOLMAS LUKU, JOSSA KESKUSTELLAAN FREIRELÄISEN
AJATTELUN SOVELTAMISESTA.

3.1. PAULON JÄLJILLÄ	38
3.2. PÖYDÄN ÄÄRESSÄ	41

NELJÄS LUKU, JOSSA RAKKAUS VOITTAÄ.

4.1. LOPUKSI.	61
--------------------	----

1.1. ALUKSI

IHAN TAVALLINEN PÄIVÄ
IHAN TAVALLISESSA
YHTSEISKUNNASSA.

IHAN TAVALLISET IHMISET EIVÄT
ARVISTAKAAN, ETTÄ JOSSAIN IHAN
LÄHELLÄ VAANII SYSTEEMIN VIHOLLINEN.

VARJOISSA

EHKÄ IHAN TAVALLISEN
KOULUMATKAN VARRELLA

HIILJAA VAANIEN

VALMIINA VADUTTAMAAN
HEIDÄT.

1.2. TAIDETEOLLISSA
KORKEAKOULUSSA
KEVÄLLÄ 2003

JOKU LUENNOI KASVATUSTIETEISTÄ,
EN OIKEN JAKSA IKESKITTYÄ.

TUNTUU KUIN LUENTO
OLISI HEPREAKSI.

אנו ניתמודד גם
עם חילוקי דיעות,
כמו תאורית ההתנהגות
ופדגוגיה קריטית...

YHTÄKKÄÄ
HERÄÄN...

HALOO?
FREVOA?

HAITARI MUSIIKKIA?

LUENTOSALISSA SOI
ILOINEN KOILLIS-
BRASILALAINEN
FREVO...

LUKEMINEN EI OLE
VAIN SANOJEN PÄÄLÄ
LUISTELEMISTA.

LUKEMINEN ON
LUETUN SYVEMPÄÄ
YMMÄRTÄMISTÄ.*

HEPREANKIELINEN
LUENNOITSIJÄ ON
AVANNUT DATA-
TYKILLÄ SAITIN,
JOSSA VANHA JOULU-
PUKINNAKÖINEN
SETÄ HÖPISII
FREVOA SÖIDESSÄ.

SETÄ ON PAULO FREIRE.

*FREIRE 1998

1.3. HENRY A. GIROUX ESITÄYTYY TAMMINIEMEN PIHARAKENNUKSEN KETIIÖSSÄ

"GIROUX ON SOSIAALINEN KONSTRUKTIONISTI. HÄN NIMITTÄÄ POSITIIVISTISEKSI PEDAGOGIKKAKSI KÄYTÄNTÖÄ, JOSSA TIETO OTETAAN ANNETTUNA TOSIASIANA JA TODELLISUUDESTA LUODAAN KUVA, JOKA ESITTÄÄ ASIAT IKÄÄN KUIN NE OLISIVAT TOSIASIOITA, SELLAISENAAN VARMOJA JA VALMIINA SISÄISTETTÄVÄIKSI." (*)

*) SUORANTA 1999, 219

"...KOULUTIETO HEIJASTAA SUORAVILVAISESTI YHTEISKUNNALLISIA SORTO- JA ALISTUSMEKANISMEJA: TIETOA TUOTTAVAT JA SANELEVAT NE, JOTKA YHTEISKUNNASSA OMISSAVAT MATERIAALISET TUOTANTOVÄLINEET JA NIIDEN MUASSA TALOUDELLISTA JA POLIITTISTA VALTAA." (*)

*) SUORANTA 1999, 221

NIINPÄ.

ONNEKS MUSTA TULEE KUVISMAIKKA, OO EES PAKKO KÄYÄ VALMIITA OPPIKIRJOJA MUUTENKIN TAIDEOPPEKSESSA ON OIKEASTA TOSI LUONNOLLISTA OPETTAA EPÄILEEN

VOI KASUATTA PIENTÄ ANARKISTEÄ VÄHTIMÄÄN DEMOKRATIAA.

KUN TAAS JOIDENKIN LUONNONMATEMAATTISTEN AINEIDEN FAKTOJEN JA LAI MUUTTUMATTOMUUS EI EHE KAUHEESTI KANNUSTA KRIITISEEN AJATTELUUN.

"TRANSFORMATIIVISEN INTELEKTUELLIN
AJATUKSESSA ON KESKEISTÄ, ETTÄ
PEDAGOGIIKKA YMMÄRRETTÄÄN POLIIT-
TISENA KÄYTÄNTÖNÄ." (*)

"IHMISIÄ KOHDELUUN KRIITTISI-
NÄ TOIMIJAINA, EI OTEA TIETOA
ANNETTUINA, SUOSITAAN KRIITTISYY-
TEEN KANNUSTAVAA KESKUSTELUA
JA ERILAISIN KEINAIN TAISTELUAN
PAREMMAN MAAILMAN PUOLESTA." (*)

*) GIROUX 1988, 127 JA 129

HEI NETI!
KAHVI JA PULLA,
KIITOS!

KOLME
EUROA, OLEKA
HYVÄ.

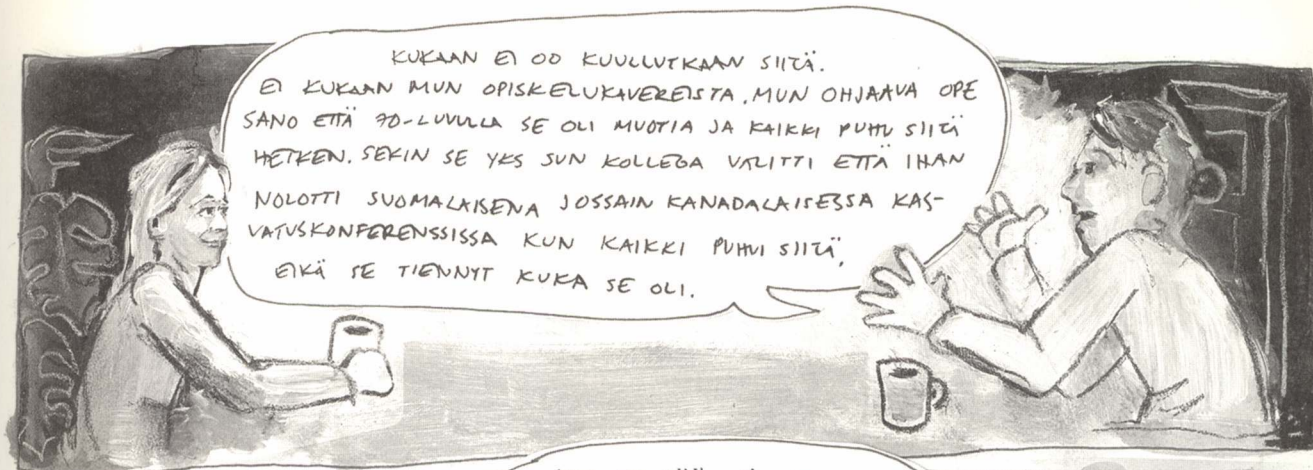

VÄHÄNKÖ
MUSTA TULEE
TRANSFORMATII-
VINEN INTELEK-
TUELLI...

1.4. KAKSI KASVAT-
TAJAA ILTATEELLÄ

SYKSY

LUKUTAITO ON YLIPÄÄNSÄ
TOSI MIELENKIINTOINEN JUTTU.
JUST JOLLAIN LUENNOLLA JOKU SANOI
ETTÄ SIINÄ MISSÄ ENNEN VANHAAN LUKU-
TAITO TARKOTTI SITÄ ETTÄ PITI PYSTYÄ
TUNNISTAMAAN ULKOA OSAAMANSA TEKSTI,
NIINKU JOKU KATEKISMUS, JA SITTEN SE
TARKOTTI ETTÄ PITI OSATA MYÖS LUKEA
ENSINÄKEMÄLTÄ VIERASTA TEKSTIÄ, JA
JA NYT SE TARKOTTAJAA JO SITÄ, ETTÄ
PITÄÄ VIELÄ YMMÄRTÄÄ LUKEMANSAA JA
OSATA ANALYSOIDA SITÄ JA OLLA
LÄHDEKRIITTINEN... *

...JA ETSIÄ
TIETOA ITE...

AIVAN.

*) SÄLJÖ, ROGER 2004

JA TOIHAN ON JO
IHAN SELVÄÄ MEDIA-
KASVATUSTA! SE AINAKIN
LIITTYY TAIDEKASVATUK-
SEEN!

JA HEI,
OIKEESTI, AINA
KUN MÄ LUVEN JOTAIN
INSPIROIVAA KOULUJUTTA
NIIN SIELÄ ALA-
VIITTEISSÄ SEIKKAILEE
PAULO FREIRE.

1.5. FRANZ FANON

LUKU PERUSTUU
KULTTUURINTUTKIJAN
SUVI LEHTISEN
HAASTATELUN.

KATO SUVI,
TOI SE ON!

PAULO FREIRE...

MÄ TEEN SIITÄ
MUN SEMINAARI-
TYÖN JA SIITÄ
TULEE SARJAKUVA!
- SIISTÄ.

HEI! "HIS PEDAGOGY OF
THE OPPRESSED MAY BE BEST
READ AS AN EXTENSION OF OR
REPLY TO FRANZ FANON'S THE
WRETCHED OF
THE EARTH..." *

*) WIKIPEDIA.ORG

FRANZ FANON!
SEN MÄ TIEDÄN!
TIEDÄKS SÄ SEN?
SUN PITÄIS TIEDÄÄ SE!

SUVI EI
MITÄÄN
HAJUA...

MÄ TIEDÄN KAIKEN FRANZ
FANONISTA, MÄ KÄVIN AIHEESTA
KOKONAISEN KURSSIN LONTOOSSA! *
ANNA MÄ ESITELMÖIN SULLE.
TÄÄ ESITELMÄ ON SIT MUN
SYNTYMÄPÄIVÄLAHJA
SULLE!

*) VERGES, 2000-2001, POLITICS AND CULTURE,
POSTMODERNISM, LONDON GOLD SMITH COLLEGE

SE OLI SIIS 1925 SYNTYNYT
MARTINIQUELAINEN PSYKIATRI,
YKSI POSTKOLONIALISMIN ISISTÄ,
JOKA KIRJOITTI PSYKOLOGISESTA
KOLONIALISMISTA.

TÄN "BLACK SKIN, WHITE MASK" SE KIRJOITTI
SIIS 1952 KUN SE OLI JO MUUTTANUT
RANSKAAN JA KÄRSI SIELLÄ IDENTITEETTI-
KRIISISTÄ. SIINÄ PERUSTANA ON PSYKOLOGINEN
LÄHTÖKOHTA, MILLÄ TAVALLA KOLONIALISOIDUN
SUBJEKTIN KOLONIALISOITUNEISUUS NORMALISOITUV.

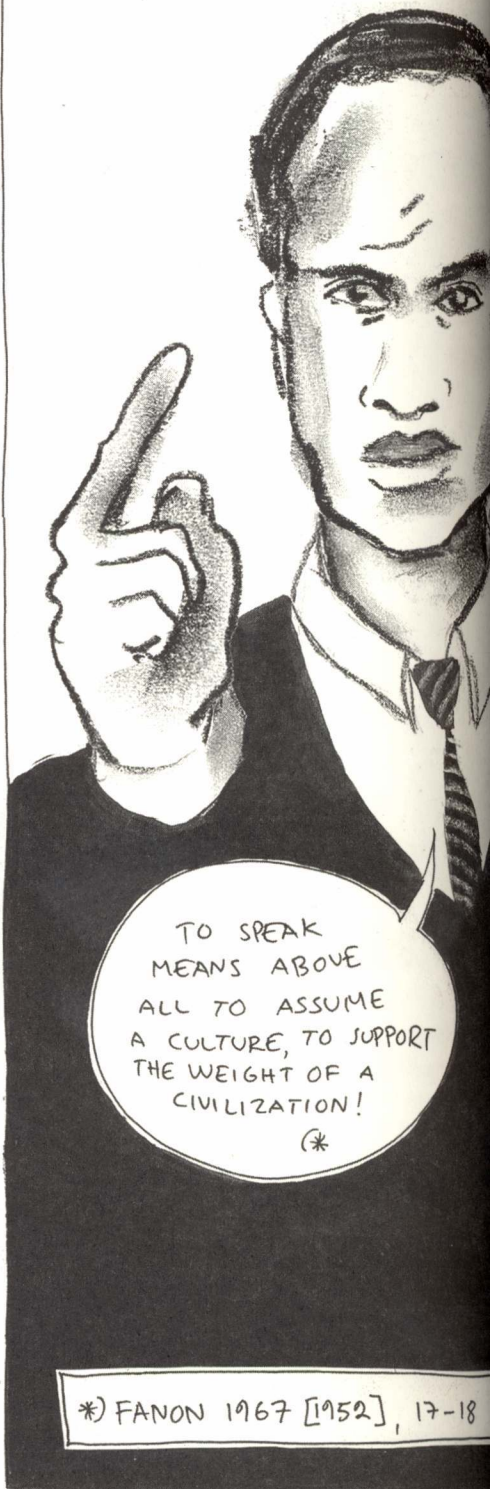
ELI KUINKA HÄN AJATTELEE
ORIGINAALIKULTTUURINSA
AUTOMAATTISESTI ALHAI-
SEMMAKSI VERRATTUNA
SIIHEN KULTTUURIIN MIHIN
PYRITÄÄN.

SIIS TÄLLÄINEN
DIKOTOMIA,
KAHTIA JAKO.

MITEN RASISMI AIHEUTTAA
PSYKOLOGISIA TRAUMOJA
KUN SÄ KOKO AJAN PYRIT
JOHONKIN MITÄ SÄ ET
KUITENKAAN VOI TAVOITTA.

JA MITEN KIELI TOI
YHTEISKUNNASSA KOLO
SAATION TYÖKALUNA

TO SPEAK
MEANS ABOVE
ALL TO ASSUME
A CULTURE, TO SUPPORT
THE WEIGHT OF A
CIVILIZATION!

(*)

*) FANON 1967 [1952], 17-18

JA TOI "WRECHED OF THE EARTH" ON KIRJOTETTU SILLOIN KUN SE OLI MUKANA ALGERIAN VAPAUTUSRIITAMASSA 1961. *

*) SUOM. SORRON YÖSTÄ PISTYKORVAKIRJA 2003

SE ON JO PALJON VÄKIVALTASEMPI. SEN MUKAAN TÄHÄN RASISTISEEN DIKOTOMIAAN AUTTAA VAIN TOTAALINEN VALLANKUMOUS.

SIIS ABSOLUUTTINEN VÄKIVALTA.

VALLANKUMOUS.

JA SITÄ EI VOI TEHDÄ MIKÄÄN EUROOPPALAISEN SIVISTYKSEN SAAMUT AFRIKKALAINEN KESKILUOKKA.

KUN NIILLÄ ON SE "WHITE MASK".

ELI NE NIINKU LEIKKII EUROOPPALAISIA JOLLAIN TAPAA. OVAT IKÄÄNKU HYVÄKSYNEET JONKUN VIERAAN ROOLIMALLIN. JA OVAT SITTEN JO HENKISESTI ALISTETTUJA KUN EIVÄT VOI OLLA OMIA ITSEJÄÄN.

JA TOTTAKAI KOLONISAATIO ON MYÖS MATERIAALISTA.

KAIKKI NÄÄ ASIAT LIITTYY TOISIINSA.

MYÖS FANONIN TEKSTEISSÄ ON SE MATERIAALINEN KOLONISAATIO, KUN SE PUHUU SOSIALISMISTA, KAPITALISMISTA, ORJUUDESTA JA MONOPOLEISTA JA NIIN EDESPÄIN.

1.6. KYSYMYKSIÄ TIELLÄ

OKEI, ELI
MITÄ TÄÄ JÄTKÄ
OIKEIN AJAA
TAKAA?

SE OLI VASEMMISTO-
LAINEN, VALLANKUMOUKSELLINEN,
USKOVAINEN JA TOIVEIKAS KAS-
VATTAJA, FILOSOFI JA
RADIKAALI.

SEN FILOSOFIAN MUKAAN
JOS JONKUN SORRETUN JA
KÖYHÄN MAATYÖLÄISEN OPET-
TAA LUKEMAAN JA KOHTELEE
SITÄ AVOIMIN SYDÄMIN VER-
TAISENAAN NIIN SE NÄKEE
OSANSA MAAILMASSA JA
TEKEE VALLANKUMOUKSEN,
JOTENKIN SUURINPIIRTEIN
NÄIN...

ELI OISKO SIT NIIN,
ETTÄ FREIRELÄISTÄ KASVATUSTA
ON YLIPÄÄNSÄ KAIKKI KASVATUS
JOKA TÄHTÄÄ MUUTOKSEEN JA
PAREMPAAN MAAILMAAN JA JOKA
OTTAA HUOMIDON TOISEN TASA-
ARVOISENA EIKÄ TUPUTA MITÄÄN
VALMIIKSI PURTUA TORUUTTA?

OKEI, MÄ KANSTATELEN
SITTEN KAIKKIA FREIRELÄISIÄ,
KAIKKIA VASTAANTULEVIA KASVATTAJIA
JA MUUTEN VAAN TYYPPEJÄ JOILLA
VOIS KUVITELLA OLEVAN JOTAIN SANOT-
TAVAA TÄHÄN. TAI VASTAUKSIA
MUN KYSYMYKSIIN. JA LUVEN
VAIKKA KIRJOJAKIN!

JA SIT MÄ VOIN
PORTUGALIN KIELEN-
TAITOISENA PENKOA
KAIKKIA LÄHTETÄ
MITÄ MUUT EI VOI
LUKEA ... HEH-HEH...
SIISFIÄ!

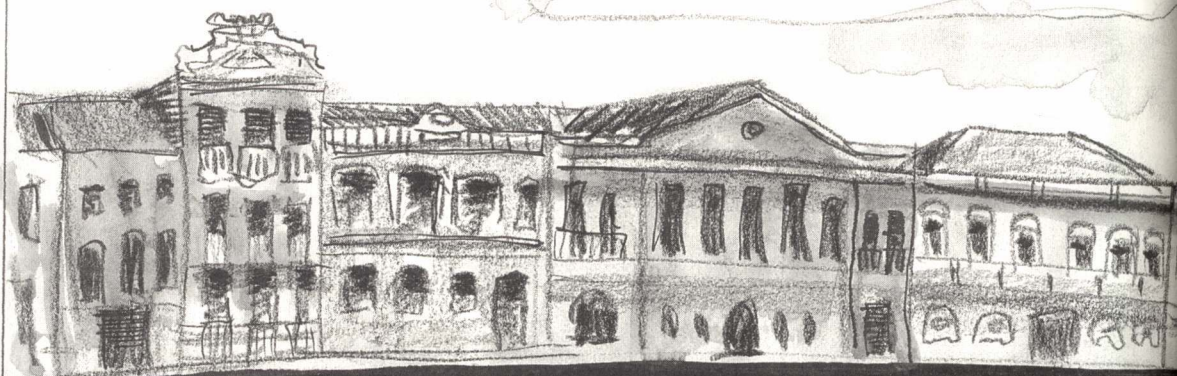
KATOTAAN SIT,
SYNTYYKÖ KAIKESTA
SIITÄ JOTAIN KES-
KUSTELUA.

SITÄPAITSI
TÄÄ ON JUST TOSI
POP JA AJANKOHTAINEN
JOS "SORRETUT" (*) ILMESTYY
SUOMEKSI ENS VUONNA!

*) SORRETTUJEN PEDAGOGIIKKA,
FREIREN PÄÄTEDS 1970
ILMESTYI SUOMEKSI 2005

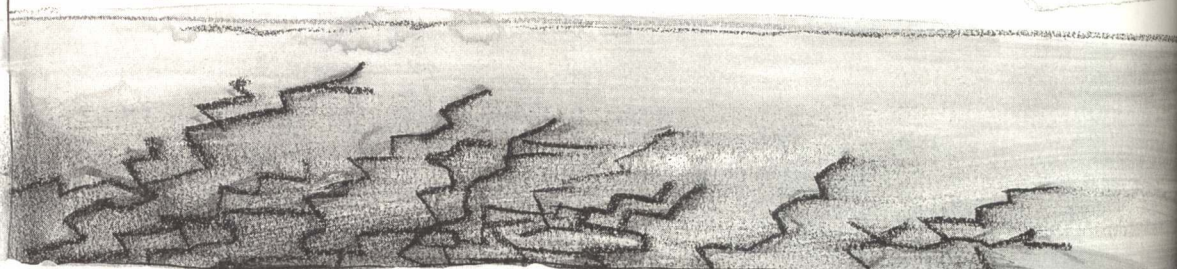

2.1. PAULO FREIRE 1921-1997

PAULO FREIRE SYNTYI
RECIFESSÄ, PERNAMBUCON
OSAVALTIOSSA KOILLIS-
BRASILIASSA 1921.

ALUE ON YKSI BRASILIAN
KÖYHIMPIÄ, MISSÄ KUIVUUS,
JA SUURTIKALLISET PIINAA-
VAT KANSAA.

PAULO OPPI LUKEMAAN
JA KIRJOITTAMAAN JO
VARHAIN MANGO-PUUN
VARJOSSA.

HYVÄ,
PAULINHO!

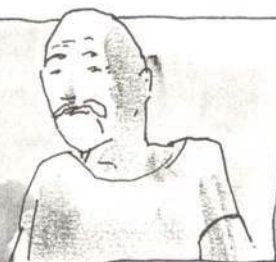

PAULO ALKOI TYÖSKEN-
NELÄ LUKUTAITOTTOMIEN
AIKUISTEN PARISSA.

HÄN KÄYTTI KULLEKIN
OPPILAALE ARJESTA TUT-
TUJA SANOJA JA POHTI
HEIDÄN KANSSAAN SAN-
JEN SYVEMPIÄ MERKITYK-
SIÄ TAVAAJEN LISÄKSI.

METODI ALKOI SAADA MAINETTA JA PAUL
KUTSUTTIIN TEKEMÄÄN KOKEEELLINEN LUK
TAITOKAMPANJA ANGIKOKSEN KYLÄÄN 196

PAULO JA 21 APU
KYLÄÄN KLAIKKAR
45 PÄIVÄSSÄ YLI
OPPI LUKEMAAN J

ALETTIIN SUUNNITTELA SUURIMMITAISTA
AIKUISTEN LUKUTAITOKAMPANJAA.

YLI 2 MILJOONAA AIKUISTA
OPPI LUKEMAAN JO ENNEN
SEURAAVIA VAALEJA.

SE ON EHTO
ÄÄNIOIKEUDELLE.

1964 SOTILAAT OTTAVAT VALLAN
BRASILIASSA. 14 PÄIVÄÄ MYÖHEMMIN
LUKUTAITOKAMPANJA JÄÄDYTETÄÄN.

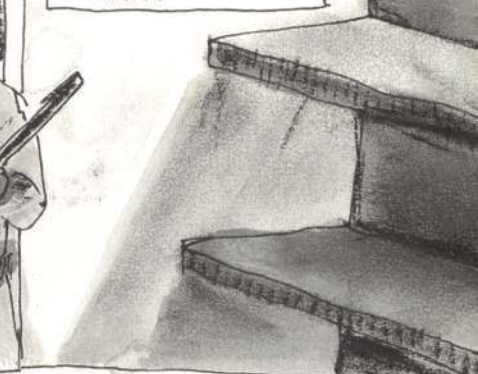
PAULO FREIRE
VANGITAIIN.

NÄIN MONTA
KIVÄÄRIÄ YHTÄ HASSUA
OPETTAJAA VARTEN
NAURETAVAA...

PAULO VIETÄÄ 75 PÄIVÄÄ
VANKILASSA POLIITTISENA
VANKINA.

VANKILASTA PÄÄSTYÄN PAULON
ON NIIN MONIEN LAILLA PAKKO
MYÖNTÄ LÄHTEMÄÄN MAASTA.

PAULO JATKAA TYÖTÄÄN CHILESSÄ JA KIRJOITTAÄ PÄÄTEDEKSENSÄ, "SORRETTUJEN PEDAGOGIIKKA", JOKA KÄÄNNETÄÄN MYÖHEMMIN YLI KAHDELEKYMMEHELLE KIELELLE.

PAULO OPETTAÄ HARVARDISSA JA HÄNET KUTSUTAAN GENEVEEN KIRKKOJEN MAAILMANNEUVOSTOON SUUNNITTELEMAAN KEHITYSMAIDEN KASVATUSOHJELMIA. PAULO JATKAA TYÖTÄÄN ANGOLASSA, GUINEA-BISSAUSSA, SÄO TOMESSA...

MAANPAOSSA KULUU 16 VUOTTA.

MITÄ HYÖTYÄ VAPAUTTAA AFRIKKALAISIA PORTUGALIN VALLASTA JOS HE SITTEN JATKAUAT PORTUGALILAISITTAIN?

1980 PAULO PALAA PERHEINEEN BRASILIAAN KANSAINVÄLISESTI TUNNETTUNA KASVATUSFILOSOFINA JA ASETTUU SÄO PAULOON.

LESKEKSI JÄÄTYÄÄN PAULO NAI ENTISEN OPPILAANSA NITAN. NITAN ISÄ OLI SE SAMA OSWALDO CRUZIN OPIKOULUN REHTORI, JOKA OTTI PAULON ILMAISELLE OPIKASPAIKALLE VUONNNA 36 SILKÄ EHDOLLA ETTÄ TÄMÄ OLI SI ANKERA.

PAULO KIRJOITTAÄ JA LUENNOI SÄÄNNÖLLISESTI AINA KUOLEMAANSA SÄÄKKÄ 1997.

2.2. RECIFE 2005

PAULO FREIREN (1921-1997)
KOTIKAUPUNKI RECIFE,
PERNAMBUCO, BRASILIA

AI SIIS ETÄ
MITÄ ME OIKEIN
TÄLLÄ TENNÄ?

JOKU KUOLLUT
FILOSOFI? VOI Luoja,
MÄ LUULIN ETÄ SE
PAULO FREIRE ON JOKU
SUN VANHA FRENDI JOKA
OLI KUTSUNUT MEIDÄN
SEN LÖÖ CHILLAA JA
HENGAAAN...

NO LISSU,
MITÄ SINULLA
OLI MIELESSÄSI?

VALLANKUMOUS.

PAULO, MÄ HALUAISIN
AJATELLA TEKEVÄN TYÖTÄ,
JOKA JOHTAA PAREMPAAN
MAILMAAN.

AH, MUTTA
SITTENHÄN SINÄ..
OLET IHAN OIKEALLA
ALALLA.

MÄ HALUAISIN AVATA IHMISTEN
SILMÄT JA OPETTAA NIITÄ NÄKEMÄÄN ASIOITA
UUDELLA TAVALLA. ETTET NE USKOIS SOKEASTI
KAIKKEA, EIKÄ OTTAIS MITÄ "YLMÄÄLTÄ"
ALASPÄIN ANNETAAN..*

MÄ NÄYTTÄISIN NIILLE MIKÄ KAIKKI ON VÄLHET
MAAILMASSA JA MITÄ KAIKKEA PITÄIS EPÄILLÄ

NO EI SE NYT
IHAN NOINKEAN OLE,
LISSU.

*) LAULUSTA "ALHAALTA YLÖSPÄIN"
HALKOLA KRISTINA 1973.
SANAT MARJA-LEENA PIRINEN

ET VOI
VAAN SANOA
TOISILLE, MITÄ
USKOA JA
MITÄ EI.

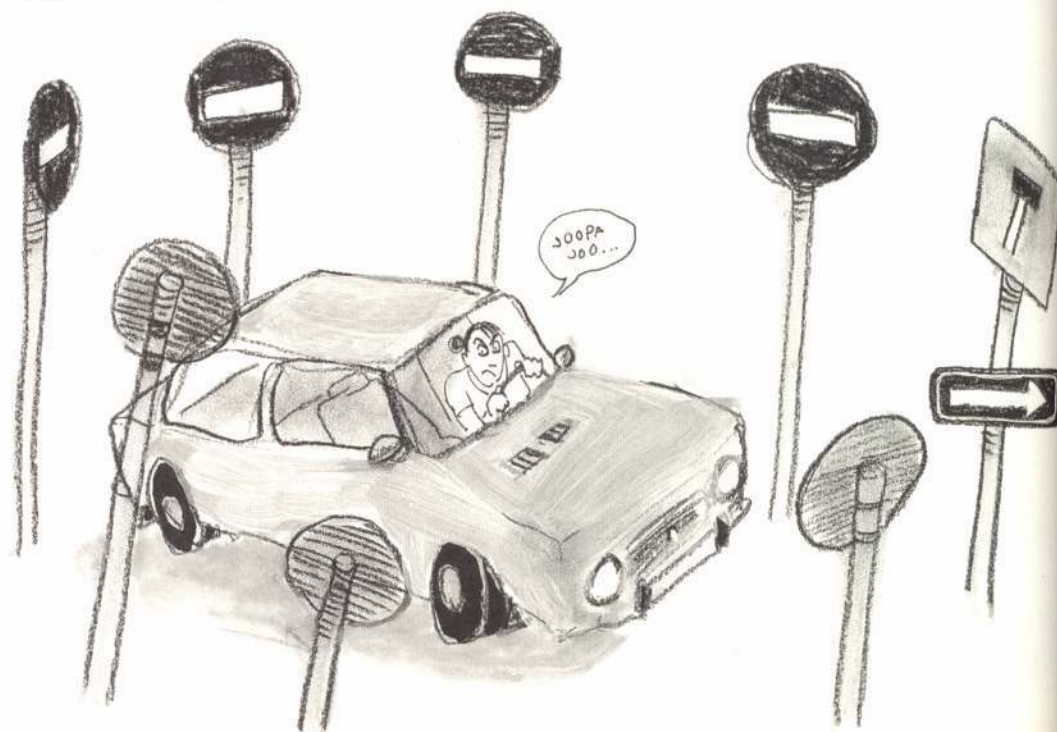

OPETTAMINEN EI KOSKAAN
SAISI OLLA SELLAISTA ETIÄ
SINÄ OPETTAMANA KERROT
MITEN ASIAT OVAT, JA
MUUT PAINAVAT SEN
MIELENSÄ.

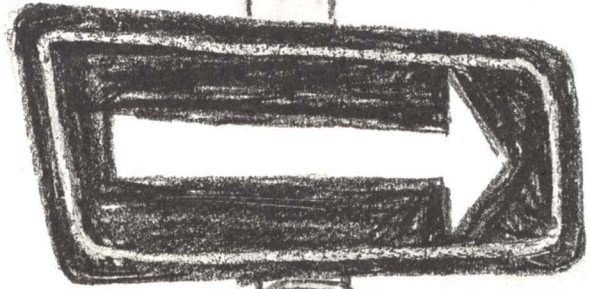

JOTKUT OPETTAJAT LUULLEE SIT
KANSSA OLEVANSA HIRVEEN
DIALOGISIA, KUN NE KYSYVY
JOTAIN, VAIKKA ME JO TIETÄÄ
VASTAUKSEN JA TIETÄÄ MYÖS
TASAN TÄRKEÄN MIKÄ VASTAUS
NILLE KELPAA.

EIKÄ NE SIT HALU KULLAKAAN
MITÄÄN MUUTA. EI SEKÄÄN OO
HIRVEEN DIALOGISTA.

MIKSI
KYSYÄ JOS
TIEÄÄ JO
VASTAUKSEN?

OLIKO
TUO RETORINEN
KYSYMYS?

DIALOGISEN, PROBLEMATISOIVAN
OPETTAJAN KASVATUS EI OLE JOTAIN
MITÄ TEHDÄÄN OPPILAILLE, VAAN MITÄ TEHDÄÄN
YHDESSÄ OPPILAIDEN IKANSSA. (*)

TARKASTELLAAN YHDESSÄ
UUSIN SILMIN ASIOITA JOISTA
OPPILAAT HALUAVAT TIETÄÄ ENEMMÄN.
IHMISTEN TEMAATTISEN UNIVERSUMIN
JA GENERATIIVISTEN TEEMOJEN
TUTKIMUS ALOITAA KASVATUSDIALOGIN
VAPAUTUKSEN KÄYTÄNTÖNÄ. (*)

TEMAATTISEN
UNIVERSUMI JA
GENERATIIVISET
TEEMAT...

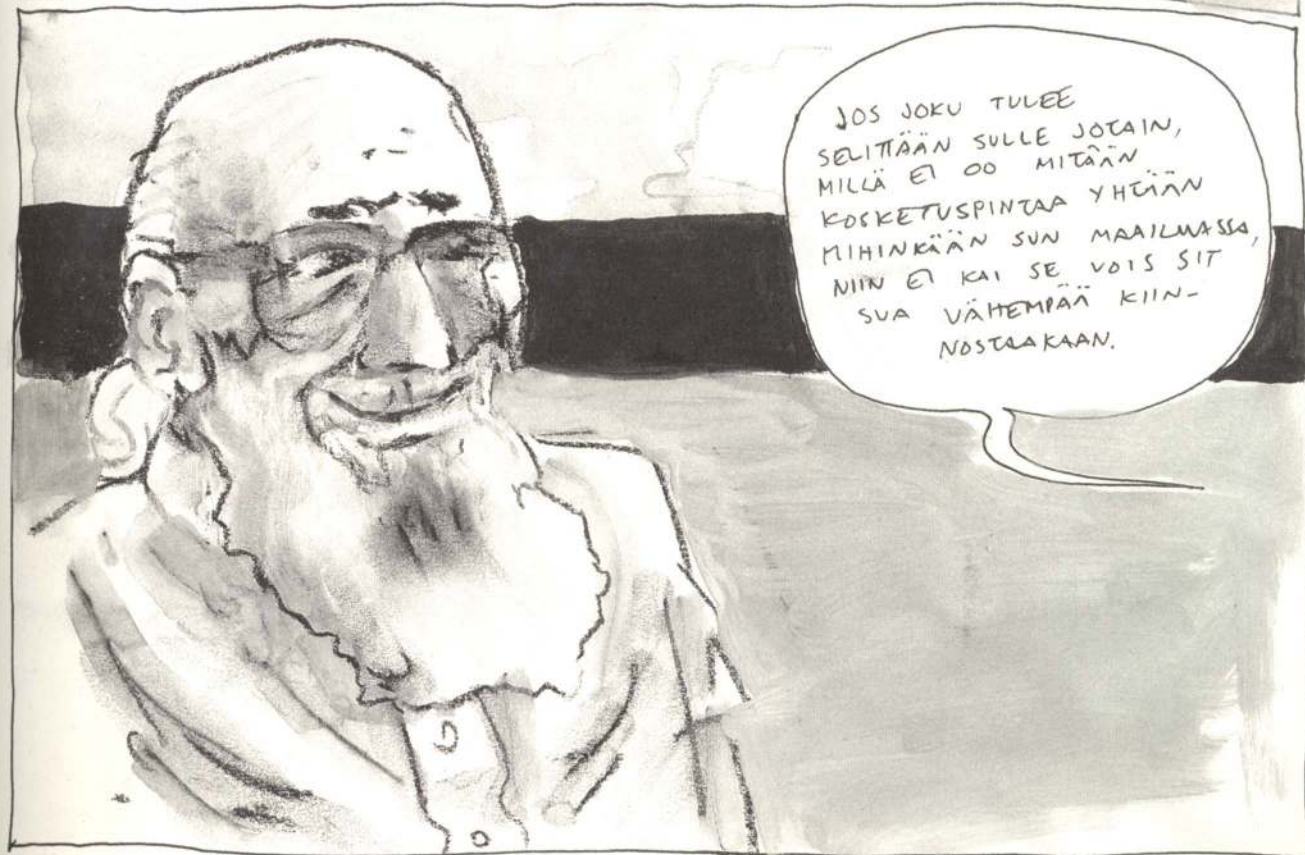
SIIS SEKÖ ETTÄ
TIETÄÄ MIKÄ IHMISIÄ
YLIPÄÄNSÄ KIINNOSTAA
JA MINKÄLAISEN NIIDEN
OMA MAAILMA ON, MISTÄ
SE MUODOSTUU?

NIIN.

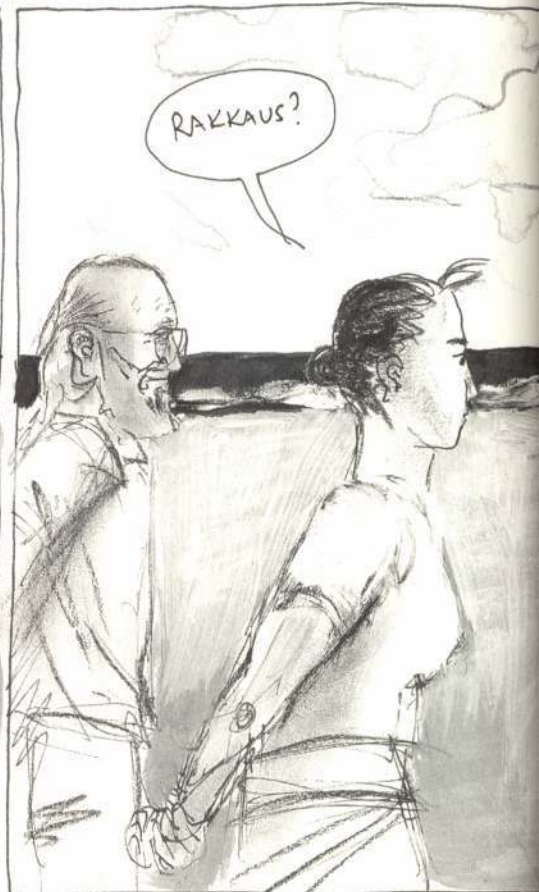
*) FREIRE, 2005 [1970], 102

*) FREIRE 2005 [1970], 106

3.1. PAULON JÄLSILLÄ

PAULO FREIRE INSTITUTO
ALTO SUMARÉ, SÃO PAULO

FRANZ
FANON...

3.2. PÖYDÄN ÄÄRESSÄ

PAULO FREIRE SANOI
KERRAN ETTÄ "OPETTAMISEN
TAIDE ON ENSISIJAISESTI POLIIT-
TISTA, EETTISTÄ JA ESTEETTISTÄ."

NO MINÄ SITTEN KYSYIN
ETÄ JOSKO VOIN MUUTAA JÄRJESTYSTÄ?
VOISINKO LAITTA ENSIMMÄISEKSI
ETÄ ESTEETTISTÄ JA VASTA
SITTEN, ETTÄ EETTISTÄ JA
POLIITTISTA?

PERUSTUV TAIDEKASVA-
TUKSEN PROFESSORI
REGINA MACHADON
HAASTATTELUUN.

MINUSTA TAIDEOPETUS
ON JO LUONTEELTAAN
EETTISTÄ, ESTEETTISTÄ JA
POLIITTISTA NIINKUIN
PAULO FREIRE
SANOI.

MUTTA MINUSTA JOS
ASETAT POLITIIKAN ENSISIJAI-
SEKSI, OLET VAMKASSA VÄÄRISTÄÄ
TAITEENTEON LUONNETTA, IKÄÄNKUIN
SE OULI POLIITTINEN PALVELUS.

KUN TAAS JOS
ASETAT ESTETIIKAN
ENSIMMÄISEKSI, ATE
ENSIMMÄISEKSI JOCHIN
ON FUNDAMENTAALI
TAITEENTEODSSA...

"EI MUOTOJEN
VÄLISET SUHTEET,
JOIDEN TARKOITUKSENA
ON HERÄTTÄÄ TIE-
TOISUUTTA JOSTAIN.

ETIIKKAA EI VOI EROTtaa
ESTETIIKASTA! KUINKA VOIT NÄHDä
KAUNEUTTA SIINä KUN POLIISIT
HAKKAAVAT IHMISIä, TAI KUN JOKU
PUOLUSTELEEE SELLAISTA TOIMINTAA
TYYLII: "NO SELAISTA SE ON,
MAAILMA ON TÄLLÄINEN..."
ETIIKKAA EI VOI EROTtaa MISTÄÄN,
JA KAIKKEIN VÄHITEN
KASVATUKSESTA!

FREIREN REPLIIKIT TÄSSä LUVUSSA
PERUSTUVAT "ETIIKKA KASVATUKSESSA"
-ESITELMÄÄN 10.4.1997 (ESCOLA AMERICANA,
SäO PAULO), ELLä TOISIN MAINITTA.

TÄSSä ONKIN
VETOOMUKSENI
KASVATTAJILLE:
MEIDÄN TULEE
KOETELLA ITSEÄMME
KAUNEUDEN
KOKEMUKSESSA!

TAIDE HERÄTTELEE
MUUTOSTA, IHAN MILLAISTA
VAIN, VAIKKA KYSYMYKSIä
JOTKA KYSEENALAISTAVAT
JO VAKIINTUNEITA
NÄKEMYKSIä.

JA TÄMä ON
ESTEETTISEN TEON
POLIITTINEN LUONNE.

SE SAA MEIDät AJATTELEMAAN
JA KATSOmaan ASIOITA ERI NÄKÖKULMISTA.
EHKä JOTKUT ASIAT EIVät OLEKAAN NIIN SELKEITä,
EHKä MINUN TOTUTENI EIVät OLLEETKAAN NIIN
VAKAITA JA VOIN MUUTTUA JA TIEDOSTAA PAIK-
KANI MAAILMASSA VAIN JOS VOIN
MUUTTA NÄKÖKANTAANI VARMOIHIN
ASIOIHIN.

TAIDEKASVATUS VOI SIIS
AVAA IHMISTEN SILMÄT
NÄKEMÄÄN ASIOITA
UUSIN TAVOIN?

NIIN.

NO MULLE SE
ON POLIITTISTA!

NIIN
MINULLEKIN.

TÄRKEÄÄ SIIS TODELLA ON, ETTÄ YMMÄRRÄMME
EDES JOLLAIN TAVALLA MEITÄ YMPÄRÖIVÄN
MAAILMAN, JA KYKENISIMME VIELÄ VIESTIMÄÄN
ÄLYLLISTÄMÄMME. EI OLE MITÄÄN
ÄLYÄ MAAILMASTA ILMAN VIESTINTÄÄ
SIITÄ, MITÄ ON ÄLYTY.

JOO, KYLLÄ MÄ NYT
PIKKUHILJAA HAHMOTAN, ETTÄ EI
TÄSSÄ SUN JUTUSSA OOKKAAN KYSYMYS
PELKÄSTÄ SISÄLUKUTAIDOSTA JA TAVAAKSESTA,
EI SIINÄKÄÄN TUTUSTUTETA IHMISIÄ VAAN
JOHDONKI KIRJAIMIIN VAAN IHMISEEN
ITSEENSÄ JA TIETOISUUTEEN ITSESTÄÄN.
JA TOISIIN IHMISIIN, JA KOKO
MAAILMAN. *

OLKAA HYVÄ.

AH, KIITOS!

* BOSI, ALFREDO
2001 [1992], 341

* FREIRE JA GUIMARÃES 20

*) FREIRE JA
2003 [1984]

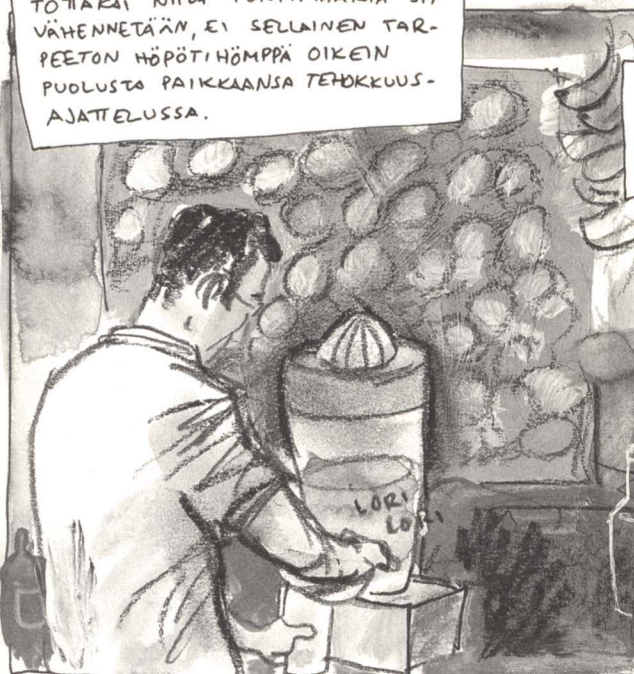
TÄLLAISILLA NYKYAIKAISELLA TEHOKKUUTTA
JA HYÖTYÄ KOROSTAVALLA YHTEISKUNNALLA
ON TIETYSTI AIKA ERIKAINEN NÄKEMYS
KOULUTUKSEN TAVOITTEISTA KUIN MEILLÄ.

JA TÄMÄN KOULUTUSJÄRJESTELMÄN
RIVEISSÄ JOKU KUVIS VÄÄNTÄYTYY
HELPOSTI SELLAISEKSI LÄSSYNLÄÄKSI,
KIVAKSI PIKKUPIPERRYKSEKSI JA
TERAPIATUOKIOKSI "OIKEIDEN" AINEIDEN
VÄLISÄ.

TOTTAKA! NIITÄ TUNTIMÄÄRIÄ SIT
VÄHENNETÄÄN, EI SELVAINEN TAR-
PEETON HÖPÖTIHÖMPPI OIKEIN
PUOLUSTA PAIKKAANSA TEHOKKUUS-
AJATTELUSSA.

JA VALITETTAVAN MONET
TAIDEOPETTAJAT ITSEKIN
MUKAUTUU TÄLLÄISEEN
AJATTELUUN.

VOISKO OLLA ETTÄ JOKU, JOKA
ON JO JOLLAIN IHAN TOISELLA
TASOLLA MATEMATIIKASSA, VOIS
SAMALLA TAVALLA OPPIA
NÄKEMÄÄN ASIOITA UUSIN
SILMIN MATEMAATTISTEN
ONGELMIEN KAUTTA?

ON IHMISIÄ, JOTKA ITKEE
MATEMAATTISTEN ONGELMIEN
EDESSÄ.

SIIS KIVUSTA VAI
KAUNEUDESTA?

KAUNEUDESTA.

KYSYMYS ON LÄHESTYMIS-
TAVASTA, MILLAINEN SUHDE MAAILMAAN
MINULLA ON, KUN OPISKELEN MATEMA-
TIIKKAA TAI KUN LÄHESTYN TAIDE-
TEDSTA. EI SE MINUSTA OLE SEN
PAREMPAA TAI HUONOMPAA,
SE ON VAIN ERILAISTA.

MÄ AINA AJATTELIN
ETTÄ KYSEENALAISTA-
MINEN OLIS JOTENKIN
LUONTEENOMAISEMPAA
TAITEISSA.

LUONNONMATEMAATTISET
FAKTAT ON KOKO AJAN
KYSEENALAISTETTUA!
AINAKIN HYVÄSSÄ
TIETEESSÄ!

SAMALLA TAITTEESSA USEIN
PELATAAN VALMIKS SOVITTUJEN ESTEETTISTEN
PERUSTEIDEN JA ARVOJEN KANSSA. VASTA VIIME
AIKONA TAIDE ON JONKIN VERRAN VAPAUTUNUT
TÄSTÄ, NOIN VIIMESET SATA VUOTTA JA
KOVASTI PYRISTELLEN. *

* LEHTINEN, SÄHKÖN
VIESTI 14.4.2005

NIIN, VARMAAN
IHAN TOTTA, MÄ TIETYSTI
AATTELIN ETTÄ LUONNON-
TIETEET ON IHAN TAR-
PEITTOMIA, KUN NE EI
KERRAN MUA ITTEENI
KATHEESTI
SYTYÄ.

JA SAMALLA
TAVALLA JOKU MATE-
MAATTISESTI SUUNTAU-
TUNUT TYYPPI AJATTELEE
TAITEESTA, ETTÄ VARMAAN
IHAN TÄRKEÄÄ TUN-
NISTAA JOKU MONALISO,
MUTTA MUUTEN SE ON
KAIKKI IHAN
TURHAA HÖMPPÄÄ..

ERI JUTUT
VAAN AUKKEE ERI
TYYPELLE.

KAI KAIKISSA ASIOISSA ON
JOKU OMA LUKUTAITONSA, MÄKIN EKAKS
AJATTELIN ETTÄ SARJAKUVAT ON JUST PARHAIN
OPETUKSESSA KOSKA KAIKKIEN OIS JOTENKIN
HELPOMPI LÄHESTYÄ JA LUKEE NIITÄ,
MUTTA EI, EI KAIKKI OSAA.

MUTTA EDIMERKIKS
VISUAALISILLE IHMISILLE JO PELKÄ
KUVAN LÄSNÄOLO HELPOTTAA
YMMÄRTÄMISTÄ.

HEI TEPPU,
MITÄ ON MEDIAN-
LUKUTAITO?

MEDIANLUKUTAITO
ON TAITO OSATA HAHMOTAA
TODELLISUUTTA ERILAISTEN
VÄLIMEIDEN VIESTIEN
KAUTTA.

TOINEN MIKÄ ON
TÄRKEÄÄ SIINÄ, ON ETTÄ
HAHMOTAA OMAA ITSEÄÄN,
KUKA ON JA MIKÄ ON OMA
SUHDE MEDIAN VÄLITTÄMÄN
TODELLISUUTEEN.

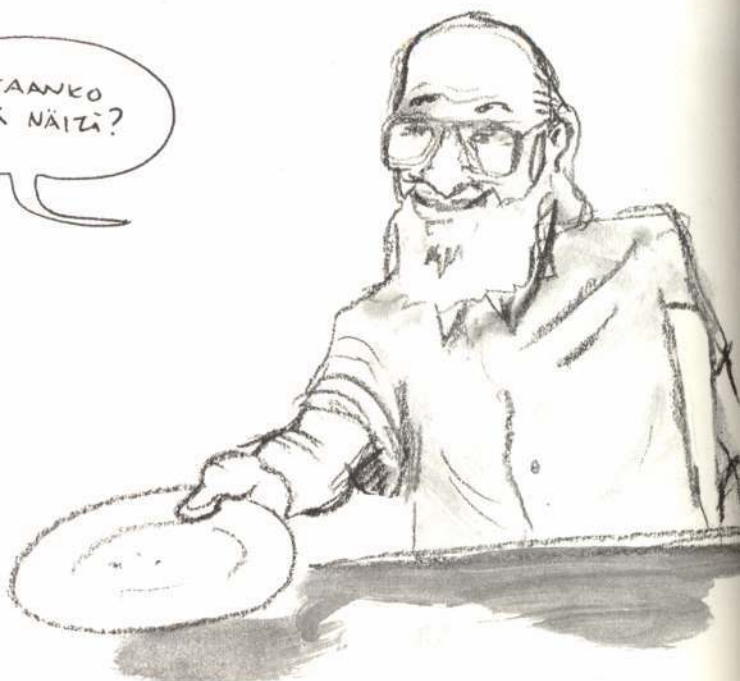
SITTEN KOLMAS
SE ON KRIITTINEN
TEKIJÄ NYKYAIKANA, KOSKA
VÄLINEELLISTYVY, VIRTUAALISUUS
MEDIAALISTUU KOKO AINA
OLE KYKYÄ MEDIOIDEN
NÄKEMISEEN...

...ON IHMI-
EDELINTYNY
YHTEISKUNTA

YHTEISKUNTA
TOIMII VÄHÄ ENEMMÄN
MEDIAVÄLITTEISEN KOM-
MUNIKAATION KAUTTA.

JÄ NE MEDIAT
TOIMII AINA JONKUN
MANDAATILLA JA RÄHDILLÄ.
JÄ JOKU NE JUTUT AINA
TEKEE, EI NE MISCÄN
TÄIVÄKÄ TIFU.

KIRJALLISET LÄHTEET:

- BOSI, ALFREDO 2001 [1992]:** DIALÉTICA DA COLONIZAÇÃO. COMPANHIA DAS LETRAS, SÃO PAULO.
- FANON, FRANZ 1967 [1952]:** BLACK SKIN, WHITE MASKS. GROVE, NEW YORK.
- FREIRE, PAULO 2005 [1970]:** SORRETTUJEN PEDAGOGIIKKA. VASTAPAINO, TAMPERE.
- FREIRE, PAULO 1993:** NÃO É POSSÍVEL MORALIDADE SEM BONITEZA. TEDEKSESSA PEDAGOGIA DA TOLERÂNCIA, EDITORA UNESP 2005, SÃO PAULO.
- FREIRE, PAULO JA GUIMARÃES, SERGIO 2003 [1984]:** SOBRE EDUCAÇÃO (DIÁLOGOS) VOLUME 2. PAZ E TERRA, SÃO PAULO.
- GIROUX, HENRY 1988:** TEACHERS AS INTELLECTUALS. BERGIN & GARVEY PUBLISHERS, MASSACHUSETTS.
- KERVANTO-NEVANLINNA, ANJA 2004:** KUKA KATSOO TAIDEHISTORIASSA? TEDEKSESSA RAKKAUDESTA KAUPUNKIIN, TAIDEHISTORIAN SEURA 2004, HELSINKI.
- MASTERMAN, LEN 1989 [1985]:** MEDIOITA OPPIMASSA. KANSAN SIVISTYSTYÖN LIITTO, HELSINKI.
- RAMA, ANGELA JA VERGUEIRO WALDOMIRO 2004:** COMO USAR AS HISTÓRIAS EM QUADRINHOS NA SALA DE AULA. EDITORA CONTEXTO, SÃO PAULO.
- SUORANTA, JUHA 1999:** HENRY A. GIROUX - TIETO, OPETTAJUUS JA KASVATUS POSTMODERNISSA. TEDEKSESSA AITTOLA, TAPIO (TOIM.) 1999: KASVATUS SOSIOLOGIAN TEOREETIKOITA. GAUDEAMUS, HELSINKI.

ET-KIRJALLISET LÄHTEET:

- FREIRE, PAULO 1998:** RADIO-OHJELMASSA "O ANDARILHO DA UTOPIA", OSA 4. RADIO NEDERLAND, SÃO PAULO.
- FREIRE, PAULO 1997:** A ÉTICA NA EDUCAÇÃO. VIDEITU ESITELMÄ 10.4.1997 ESCOLA AMERICANA, SÃO PAULO. (PAULO FREIRE INSTITUUTTI, SÃO PAULO)
- SÄLJÖ, ROGER 2004:** SCHOOLING AND THE INSTITUTIONALISATION OF LEARNING: HISTORICAL PERSPECTIVES. LUENTO 23. SOVELTAVAN KIELENTUTKIMUKSEN KESÄKOULU (23 RD SUMMERSCHOOL OF APPLIED LANGUAGE STUDIES), JYVÄSKYLÄ. 7.6.2004.
- VERGES, FRANÇOISE 2000-2001:** POLITICS AND CULTURE, POSTCOLONIALISM, LUENTOSARJA, LONDON GOLD SMITH COLLEGE, LONTOO.
- WIKIPEDIA.ORG 31.10.2005:** [HTTP://EN.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/PAULO_FREIRE](http://en.wikipedia.org/wiki/Paulo_Freire)

HAASTattelut:

- LEHTINEN, SUVI,** KULTTUURINTUTKIJ (LONDON GOLD SMITH COLLEGE, LONTOO) 27.7.2005, HELSINKI.
- MACHADO, REGINA,** TAIDEKASVATUKSEN PROFESSORI (SÃO PAULON YLIOPISTON TAITEEN JA VIESTINNÄN KOULU, ECA-USP) 14.6.2005, SÃO PAULO.
- TURKKI, TEPPU,** MEDIATUTKIJ (WASEDAN YLIOPISTO, TOKIO) 13.1.2005, SKYPE-HAASTATTELU, PARIISI-TOKIO.

PAULO FREIRE INSTITUUTTI:

[HTTP://WWW.PAULOFREIRE.ORG](http://www.paulofreire.org)

LIKE

ISBN 952-471-878-2

Rauhanpuolustajat & Like • Pystykorvajulkaisu
www.like.fi • www.rauhanpuolustajat.fi

9 789524 718783

FREIREN KYYDISSÄ

LISSU LEHTIMAJA

Freiren kyydissä on vallankumouksellista sarjakuvaa. Lissu Lehtimajan sukellus tunnetun brasilialaisen kasvatustieteilijän Paulo Freiren (1921–1997) ajatusmaailmaan tempaa mukaansa kuin brasilialainen musiikki.

Sarjakuvassa taidekasvatusta opiskeleva Lissu Lehtimaja etsii Freiren kyydissä omaa opettajuuttaan ja näkemystään taidekasvatuksesta. Freire korosti ajattelussaan kasvatuksen poliittista merkitystä taisteltaessa yhteiskunnallista sortoa vastaan. Sorrettujen tehtävänä on vapauttaa itsensä sortajien kahleista ja samalla vapauttaa sortajansa.

Lissu Lehtimajan henkilökohtaisesti kuvattu tarina hakee freirelaisestä filosofiasta yhtymäkohtia suomalaiseen kasvatustieteen keskusteluun. Teos toimii helposti lähestyttävänä johdantona freirelaisen ajatteluun.

Freiren kyydissä toimii monella tasolla antaen ajattelemisen aihetta muillekin kuin kasvatustieteen ammattilaisille. Tarinassa korkealentoinen tieteellinen dialogi laskeutuu konkreettisesti lasillisen ääreen katukahvilan terassille. Kaikki ovat tervetulleita Freiren kyytiin.

